

Stockholm den 19 april 2023

Kristianstads tingsrätt
Box 536
291 25 Kristianstad

**Mål nr T 132-23, Olivia [REDACTED] ./. Region Skåne,
angående skadestånd**

Tingsrätten har gett Olivia [REDACTED] tillfälle att slutföra sin talan i målet och precisera sitt yrkande om ersättning för rättegångskostnader. Med anledning av detta får Olivia [REDACTED] anföra följande.

**1 OLIVIA [REDACTED] MOTSÄTTER SIG ATT TINGSRÄTTEN
MEDDELAR DOM MED ANLEDNING AV REGIONENS
ORENA MEDGIVANDE**

1.1 Regionen har i sitt svaromål medgivit att betala det av Olivia [REDACTED] begärda beloppet, men samtidigt klargjort att detta inte innebär att regionen erkänner grunden för käromålet (aktbilaga 25):

”Det är viktigt att notera, att medgivandet enbart avser själva betalningsskyldigheten som sådan och ska inte uppfattas som ett medgivande av att Region Skåne har överträtt Olivia [REDACTED] kroppsliga integritet på sätt som görs gällande i Olivia [REDACTED] stämningsansökan.”

1.2 Genom att medge det yrkade beloppet men samtidigt tydliggöra att den inte erkänner grunden för käromålet har regionen lämnat det som ibland kallas för ett ”orent medgivande”.

- 1.3 Med anledning av regionens medgivande har tingsrätten aviserat att den avser att meddela dom i enlighet med medgivandet utan huvudförhandling (enligt 42 kap. 18 § första stycket 3 rättegångsbalken).
- 1.4 Olivia [REDACTED] inställning är att omständigheterna i det här målet är sådana att tingsrätten är förhindrad att meddela dom med anledning av regionens orena medgivande. Detta eftersom hon enligt artikel 13 i Europakonventionen har rätt till en materiell prövning av den tvistiga ansvarsfrågan, dvs. frågan om regionen har överträtt hennes rättigheter. Detsamma bör anses gälla avseende regeringsformen.
- 1.5 Olivia [REDACTED] har inte för avsikt att avstå sin rätt att få den tvistiga ansvarsfrågan prövad. Hennes talan syftar inte primärt till att utverka en dom mot regionen om betalningsskyldighet, utan att få frågan om regionen har överträtt hennes rättigheter prövad. Hon motsätter sig därför att tingsrätten meddelar dom med anledning av regionens medgivande av betalningsskyldighet och begär att tingsrätten fortsätter förberedelsen inom ramen för den av henne väckta fullgörelsetalan.
- 1.6 För det fall tingsrätten, trots det nu anförda, bedömer att regionens medgivande innebär att den tvistiga ansvarsfrågan inte kan prövas inom ramen för den väckta fullgörelsetalan, utan att dom ska meddelas över denna, får Olivia [REDACTED] framställa följande fastställelseyrkande:
- 1.7 Olivia [REDACTED] yrkar att tingsrätten ska fastställa att Region Skåne, genom att vårdpersonal för vilken regionen ansvarar för i samband med hennes förlossning den 7 augusti 2017 genomförde

yttre press mot hennes vilja, har överträtt hennes skydd för kroppslig integritet enligt artikel 8 i Europakonventionen, alternativt hennes skydd mot påtvingade kroppsliga ingrepp enligt 2 kap. 6 § första stycket regeringsformen.

1.8 För det fall tingsrätten, i strid med Olivia [REDACTED] begäran, väljer att meddela dom med anledning av regionens medgivande av betalningsskyldighet yrkar hon ersättning för sina rättegångskostnader i tingsrätten med 83 980 kronor. Av beloppet avser 2 800 kronor ansökningsavgift och 81 180 kronor ombudsarvode.

1.9 I det följande utvecklar Olivia [REDACTED] sin ovan angivna inställning. I avsnitt 2 redogör hon för att hon har rätt till en materiell prövning av den tvistiga ansvarsfrågan, dvs. frågan om regionen har överträtt hennes rättigheter. I avsnitt 3 redogör hon för rättsfallet ”Flygbolagets medgivande” NJA 2021 s. 1093, där frågan om hur ett orent medgivande ska hanteras i en liknande situation aktualiserades men inte ställdes på sin spets. I avsnitt 4 redogör hon för att tingsrätten bör pröva den tvistiga ansvarsfrågan inom ramen för den väckta fullgörelsetalan. I avsnitt 5 redogör hon för att tingsrätten, för det fall den bedömer att den tvistiga ansvarsfrågan inte kan prövas inom ramen för den väckta fullgörelsetalan, ska tillåta hennes fastställelseyrkande och pröva den tvistiga ansvarsfrågan inom ramen för hennes fastställsetalan.

2 OLIVIA [REDACTED] HAR RÄTT ATT FÅ DEN TVISTIGA ANSVARSFRÅGAN PRÖVAD

2.1 Eftersom regionen inte erkänner att det har skett en överträdelse av Olivia [REDACTED] rätt till kroppslig integritet har hon rätt att få

den tvistiga ansvarsfrågan prövad av tingsrätten. Skälen för det är följande.

- 2.2 Enligt artikel 13 i Europakonventionen ska var och en, vars i konventionen skyddade fri- och rättigheter kränkts, ha tillgång till ett effektivt rättsmedel inför en nationell myndighet. Detta är ett led i subsidiaritetsprincipen enligt vilken det är medlemsstaterna som i första hand ska förebygga och beivra rättighetsöverträdelser. En rätt till ett effektivt rättsmedel har en enskild redan då den på rimliga grunder kan påstå sig ha varit föremål för en konventionsöverträdelse. (Se Danelius m.fl., *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis*, 6 uppl., 2022, s. 654 f., samt prop. 2017/18:7 s. 10.)
- 2.3 Att rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 13 i Europakonventionen innefattar en rätt för enskilda att få ett påstående om en tvistig konventionsöverträdelse prövat i sak följer sedan länge av praxis från Europadomstolen (se t.ex. rättsfallen *Silver and Others v. the United Kingdom*, 25 March 1983, § 113, Series A no. 81, *Rotaru v. Romania* [GC], no. 28341/95, § 67, ECHR 2000-V och *T.P. and K.M. v. the United Kingdom* [GC], no. 28945/95 § 107, ECHR 2001-V [extracts]. Se även Danelius m.fl., a.a. s. 655).
- 2.4 Att artikel 13 i Europakonventionen innefattar en sådan rätt för enskilda är även väl etablerat i en svensk kontext (se t.ex. rättsfallet NJA 2007 s. 584, där Högsta domstolen konstaterar att artikel 13 ”kräver ett nationellt rättsmedel för att i sak behandla rimligt grundade anspråk enligt konventionen” samt prop. 2017/18:7 s. 18, där det framhålls att ”kärnan i rätten till ett effektivt rättsmedel är möjligheten för den enskilde att få ett

påstående om konventionsbrott prövat inför en nationell myndighet”).

- 2.5 Med andra ord står det helt klart att en enskild – i en situation som den nu uppkomna då det allmänna förnekar eller i vart fall inte erkänner att det förekommit en rättighetsöverträdelse – har en rätt att få påståendet om överträdelsen prövat i sak. Ett rättsmedel som utesluter en sådan prövning är alltså inte effektivt i Europakonventionens mening.
- 2.6 Att så är fallet har att göra med att erkännandet av rättighetsöverträdelsen i sig är en nödvändig del av den skäligen gottgörelse som enskilda har rätt till vid konventionsöverträdelser (se t.ex. rättsfallet ”De kompensatoriska rättsmedlen I” NJA 2012 s. 1038 I p. 11, där Högsta domstolen anför att ”en förutsättning för att en åtgärd ska godtas som kompensatoriskt rättsmedel är att domstolen har vidgått att det skett en kränkning av konventionen” samt rättsfallet ”Kezban” NJA 2013 s. 842 p. 60, där Högsta domstolen konstaterar att ett erkännande av det allmänna är ett ”nödvändigt men långtifrån alltid tillräckligt medel för att skapa en känsla av upprättelse”).
- 2.7 Detta illustreras inte minst av den omständigheten att en enskild som inte tillhandahållits möjligheten att få en överträdelse prövad och i förekommande fall konstaterad, bibehåller sin s.k. ”offerstatus” enligt Europakonventionen och därmed sin möjlighet att ta sitt klagomål till Europadomstolen (se *Scordino v. Italy* [no. 1] [GC], no. 36813/97, § 182, ECHR 2006-V). En sådan ordning går på tvärs med den ovan nämnda subsidiaritetsprincipen enligt vilken det är medlemsstaterna som i första hand ska förebygga och beivra rättighetsöverträdelser. I detta

sammanhang framgår det tydligt av Europadomstolens praxis att en ekonomisk kompensation inte kan ersätta frånvaron av ett erkännande eller konstaterande av en överträdelse (se *Centro Europa 7 S.r.l and Di Stefano v. Italy*, no. 38433/09, §§ 84–88, ECHR 2012. Jämför också *Amuur v. France*, 25 June 1996, § 36, Reports of Judgments and Decisions 1996-III).

- 2.8 Av det ovan anförda står det alltså klart att enskilda som på rimliga grunder påstår sig ha varit föremål för en konventionsöverträdelse har rätt att få överträdelsen prövad, om den inte på annat sätt erkänns. Det finns inga sakliga skäl för att motsvarande inte ska gälla för överträdelser av regeringsformen.
- 2.9 Olivia [REDACTED] har i sin stämningsansökan påstått att regionen har överträtt hennes skydd för kroppslig integritet enligt artikel 8 i Europakonventionen alternativt hennes skydd mot påtvingade kroppsliga ingrepp enligt artikel 2 kap. 6 § första stycket regeringsformen. För detta har hon framfört ”rimliga grunder”. Regionen har inte erkänt att en överträdelse ägt rum. Olivia [REDACTED] har därför haft rätt att få sitt påstående prövat av tingsrätten.

3 FRÅGAN OM HUR ”ORENA MEDGIVANDEN” SKA HANTERAS I RÄTTIGHETSMÅL AKTUALISERADES MEN AVGJORDES INTE I RÄTTSFALLET ”FLYGBOLAGETS MEDGIVANDE”

- 3.1 Av det ovan anförda står det alltså klart att Olivia [REDACTED], trots regionens medgivande, har en rätt att få frågan om det skett en rättighetsöverträdelse prövad av tingsrätten. Tingsrätten har nu att ta ställning till hur denna rätt ska tillgodoses.

- 3.2 Det kan härvid konstateras att det inte är självklart hur rätten att få en rättighetsöverträdelse prövad förhåller sig till rättegångsbalkens regler om parternas processuella dispositionsmöjligheter. Frågan om hur orena medgivanden ska hanteras aktualiserades nyligen i rättsfallet ”Flygbolagets medgivande” NJA 2021 s. 1093 och i EU-domstolens dom av den 15 april 2021, *Braathens Regional Aviation*, C 30/19, EU:C:2021:269, som har flera anknytningspunkter med det nu aktuella målet.
- 3.3 I målet hade Diskrimineringsombudsmannen (DO) för en flygpassagares räkning väckt talan mot ett flygbolag med yrkande om diskrimineringsersättning med 10 000 kronor. I likhet med det nu aktuella fallet lämnade svaranden ett orent medgivande genom att medge att betala den yrkade ersättningen men bestrida grunden för käromålet, dvs. att det förekommit diskriminering.
- 3.4 DO:s primära intresse i målet var att få diskrimineringen konstaterad och DO motsatte sig därför att dom skulle meddelas i enlighet med medgivandet. DO argumenterade för att rätten inte var bunden av svarandens medgivande och att frågan om diskriminering skett kunde prövas antingen inom ramen för en fullgörelse- eller fastställsetalan.
- 3.5 Högsta domstolen beslutade att inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen avseende frågan om EU-rätten kräver att en nationell domstol i den uppkomna situationen prövar om diskriminering skett, trots att betalningsskyldighet hade medgivits (se ”Flygbolagets medgivande” NJA 2021 s. 1093 p. 10 och 15).
- 3.6 EU-domstolen besvarade frågan jakande och konstaterade att EU-rätten utgör hinder för en nationell lagstiftning som innebär att en

domstol – som ska pröva en talan om ersättning på grund av en påstådd diskriminering – inte kan pröva ett yrkande om fastställelse av att sådan diskriminering har skett, när svaranden medger att betala den begärda ersättningen utan att för den skull vitsorda att det skett någon diskriminering (se EU-domstolens dom av den 15 april 2021, *Braathens Regional Aviation*, C 30/19, EU:C:2021:269, särskilt p. 46–59).

- 3.7 Frågan om hur orena medgivanden ska hanteras ur ett svenskt processrättsligt perspektiv ställdes dock aldrig på sin spets eftersom svaranden, efter EU-domstolens avgörande, lämnade ett ”kategoriskt och reservationslöst vitsordande” av att diskriminering skett i enlighet med grunden för käromålet (se ”Flygbolagets medgivande” NJA 2021 s. 1093 p. 16–17).
- 3.8 Omständigheterna skiljer sig därmed från det nu aktuella målet då regionen inte har lämnat ett sådant medgivande. Tingsrätten behöver därför i det här målet ta ställning till hur Olivia [redacted]s rätt till materiell prövning av den tvistiga ansvarsfrågan ska tillgodoses. Enligt Olivia [redacted] kan en sådan prövning ske, antingen inom ramen för hennes väckta fullgörelsetalan eller, för det fall tingsrätten inte finner att det är möjligt, inom ramen för hennes fastställetstalan. Dessa alternativ redogör hon för i de två följande avsnitten.

4 TINGSRÄTTEN BÖR PRÖVA DEN TVISTIGA ANSVARSFRÅGAN INOM RAMEN FÖR DEN VÄCKTA FULLGÖRELSETALAN

- 4.1 Olivia [redacted]s uppfattning är att tingsrätten bör pröva den tvistiga ansvarsfrågan inom ramen för hennes fullgörelsetalan.

- 4.2 Huvudregeln är att ett mål avgörs i sak genom dom som meddelas efter huvudförhandling (se 17 kap. 1 § och 42 kap. 18 § rättegångsbalken). Av bestämmelsen i 42 kap. 18 § första stycket 3 rättegångsbalken följer dock att rätten utan sådan förhandling får meddela dom i anledning av talan som medgivits eller eftergivits.
- 4.3 Olivia [REDACTED] anser att tingsrätten bör tillgodose hennes rätt till materiell prövning av den tvistiga ansvarsfrågan genom att inte tillämpa bestämmelsen i 42 kap. 18 § första stycket 3 rättegångsbalken med anledning av det medgivande som regionen har gjort i det här målet. Skälen för det är följande.
- 4.4 *För det första* är bestämmelsen i 42 kap. 18 § första stycket 3 rättegångsbalken till sin ordalydelse fakultativ, rätten ”får” meddela dom i anledning av talan som medgivits. Det finns således inget formellt hinder mot att avstå från att meddela dom när en talan medgivits, om det finns skäl för detta.
- 4.5 *För det andra* finns det, trots regionens medgivande, ett starkt rättsskipningsintresse i målet eftersom det fortsatt råder tvist mellan parterna om grunden för betalningsskyldigheten. Lagrådet anförde i samband med införandet av rättegångsbalken att ett medgivande inte bör läggas till grund för dom utan huvudförhandling i en situation där det råder verklig tvist mellan parterna (se lagrådets yttrande i NJA II 1943 s. 532).
- 4.6 *För det tredje* kan det ifrågasättas om kravet i 42 kap. 18 § första stycket 3 rättegångsbalken på att ”talan” ska ha medgivits är uppfyllt genom regionens orena medgivande. Med talan bör normalt sett avses kärandens yrkande i relation till grunden. I det

här fallet har regionen medgivit betalningsskyldighet men frikopplat sitt medgivande från grunden för käromålet. Medgivandet avser således inte den materiella rättsföljd som Olivia [redacted]s yrkande avser – dvs. skadestånd på grund av en rättighetsöverträdelse – utan en ersättning som utges av andra skäl. Regionens medgivande kan därmed inte anses vara ett medgivande av hennes talan. (Se även Bellander och Munck af Rosenschöld, *Flygpassageraren och rättegångsbalken*.

Omkullkastade grundprinciper eller business as usual?, SvJT 2022 s. 948, bilaga 3, där det förs fram att det finns anledning att skilja på ett medgivande avseende betalning av ett visst yrkat belopp och ett medgivande avseende kändens talan.)

4.7 *För det fjärde* är det, i anslutning till vad som anförts ovan, inte heller lämpligt att meddela dom i enlighet med regionens orena medgivande. Eftersom medgivandet inte omfattar den materiella rättsföljd som Olivia [redacted]s yrkande avser kan det ifrågasättas om den sak som hon för talan om överhuvudtaget rättskraftigt avgörs genom en sådan dom (jfr 17 kap. 11 § rättegångsbalken. Se även Bellander och Munck af Rosenschöld, *Flygpassageraren och rättegångsbalken*. *Omkullkastade grundprinciper eller business as usual?*, SvJT 2022 s. 946 f. där det konstateras att det är oklart vilken rättskraft en dom grundat på ett orent medgivande får).

4.8 Det kan vidare konstateras att tingsrätten, genom att inte tillämpa bestämmelsen i 42 kap. 18 § första stycket 3 rättegångsbalken, inte på något sätt inkräktar på parternas dispositionsfrihet. Detta eftersom regionen uttryckligen har bestritt grunden för käromålet. Det vore snarare i strid med dispositionsprincipen att, mot Olivia

██████s vilja, meddela dom i enlighet med det orena medgivandet, då regionen i en sådan situation ensidigt ges kontrollen över tvisten (jfr EU-domstolens dom av den 15 april 2021, *Braathens Regional Aviation*, C 30/19, EU:C:2021:269 p. 52–54). I detta sammanhang vill Olivia ██████ framhålla att hon i underhandskontakter med regionen har förklarat att hon inte godtar en förlikning som inte innefattar ett erkännande av att hennes rättigheter överträtts.

4.9 Av det ovan anförda följer att det inte föreligger något hinder mot att tingsrätten i den uppkomna situationen avstår från att tillämpa 42 kap. 18 § första stycket 3 rättegångsbalken. Detta gäller inte minst om bestämmelsen tolkas i ljuset av att Olivia ██████ enligt artikel 13 i Europakonventionen har en rätt att få den tvistiga ansvarsfrågan prövad (jfr ”Finanschefen på ICS” NJA 2005 s. 462).

4.10 Det nu sagda innebär att tingsrätten bör tillgodose Olivia ██████s rätt till en materiell prövning av den tvistiga ansvarsfrågan inom ramen för hennes fullgörelsetalan och därför fortsätta förberedelsen i målet.

5 TINGSRÄTTEN KAN I VART FALL PRÖVA DEN TVISTIGA ANSVARSFRÅGAN INOM RAMEN FÖR OLIVIA ██████S NYA FASTSTÄLLELSEYRKANDE

5.1 För det fall tingsrätten bedömer att det på grund av regionens medgivande inte är möjligt att materiellt pröva den tvistiga ansvarsfrågan inom ramen för den väckta fullgörelsetalan, yrkar Olivia ██████ att tingsrätten ska fastställa att Region Skåne, genom att vårdpersonal för vilken regionen ansvarar för i

samband med hennes förlossning den 7 augusti 2017 genomförde yttre press mot hennes vilja, har överträtt hennes skydd för kroppslig integritet enligt artikel 8 i Europakonventionen, alternativt hennes skydd mot påtvingade kroppsliga ingrepp enligt 2 kap. 6 § första stycket regeringsformen.

- 5.2 Olivia [REDACTED]s uppfattning är att det nya yrkandet innebär en tillåten ändring av hennes talan enligt 13 kap. 3 § rättegångsbalken samt att det föreligger förutsättningar att ta upp yrkandet om fastställelse till prövning enligt 13 kap. 2 § rättegångsbalken, i vart fall om den sistnämnda bestämmelsen tolkas konventionskonformt. Olivia [REDACTED] utvecklar skälen för sin uppfattning nedan.
- 5.3 Möjligheten att väcka fastställsetalan framgår av 13 kap. 2 § rättegångsbalken. I bestämmelsen anges tre situationer då talan om fastställelse får tas upp till prövning.
- 5.4 Enligt *första stycket* får talan om fastställelse, huruvida visst rättsförhållande består eller inte, upptas till prövning om ovisshet råder om ett visst rättsförhållande och detta är till förfång för käranden. I det *andra stycket* regleras möjligheten att föra fastställsetalan vid s.k. prejudiciella rättsförhållanden och i *tredje stycket* fastställsetalan med stöd av annan lag.
- 5.5 Bestämmelsen i 13 kap. 2 § rättegångsbalken är fakultativ. I det anses ligga ett krav på att fastställsetalan ska framstå som lämplig med hänsyn till omständigheterna. Vid lämplighetsbedömningen ska kärandens intresse av att föra talan vägas mot de olägenheter som en fastställsetalan kan medföra för svaranden. Sannolikheten för att ett avgörande i fastställsemålet

kommer att följas av ytterligare processer är av betydelse i det sammanhanget. Under alla omständigheter ska beaktas i vilken utsträckning den talan som väckts är ägnad att undanröja ovissheten och det förfång som följer av ovissheten. (Se t.ex. NJA 2013 s. 209 p. 6–9.)

- 5.6 Olivia [REDACTED] vill härvid framhålla att hon är medveten om att rättegångsbalkens reglering av förutsättningarna att föra en fastställsetalan inte tar direkt sikte på den i det nu aktuella målet uppkomna situationen då svaranden lämnat ett orent medgivande. Det saknas vidare vägledande praxis på området.
- 5.7 Som framgått ovan följer det samtidigt av artikel 13 i Europakonventionen att Olivia [REDACTED] har en rätt att få den av henne påstådda rättighetsöverträdelsen prövad och i förekommande fall konstaterad av tingsrätten. Vid prövningen av om hennes yrkande om fastställelse ska tas upp till prövning ska bestämmelsen i 13 kap. 2 § rättegångsbalken, i den mån det bedöms nödvändigt, tolkas konventionskonformt, vilket kan innebära att vissa i lagmotiv, praxis eller doktrin antagna begränsningar i tillämpningsområdet inte kommer att kunna upprätthållas (se ”Finanschefen på ICS” NJA 2005 s. 462).
- 5.8 Med det sagt är det Olivia [REDACTED]s uppfattning att det föreligger förutsättningar för tingsrätten att ta upp hennes yrkande om fastställelse till prövning enligt såväl första, andra som tredje stycket i 13 kap. 2 § rättegångsbalken.
- 5.9 Vad gäller förutsättningarna enligt *första stycket* kan det konstateras att Olivia [REDACTED]s yrkande om fastställelse avser ett konkret rättsförhållande eftersom det grundar sig på påståendet

om att regionen gjort sig skyldig till en överträdelse av hennes rättigheter enligt Europakonventionen och regeringsformen. Att rättsordningen erkänner att ett konstaterande av en rättighetsöverträdelse i sig kan anses utgöra skälig gottgörelse för en sådan överträdelse – dvs. oavsett om den föranleder skadeståndsskyldighet eller inte – medför enligt Olivia [redacted] att det föreligger en tillräckligt klar rättsföljdsanknytning (se t.ex. SOU 2010:87 s. 391 ff. där frågan om gottgörelse i form av erkännande och konstaterande behandlas). Att rättsförhållandet är ovisst följer redan av att regionen lämnat ett orent medgivande och uttryckligen angett att det inte ska uppfattas som ett medgivande av att det skett en överträdelse av Olivia [redacted]s kroppsliga integritet.

- 5.10 Olivia [redacted]s primära intresse i det här målet är inte ekonomiskt utan att det ska konstateras att de omständigheter som hon åberopar har inneburit en överträdelse av hennes rättigheter enligt Europakonventionen alternativt regeringsformen. Eftersom regionen inte har lämnat ett sådant ”kategoriskt och reservationslöst medgivande” som var fallet i det ovan nämnda rättsfallet ”Flygbolagets medgivande” NJA 2021 s. 1093, kan Olivia [redacted], trots medgivandet av betalningsskyldighet, inte anses ha fått den upprättelse hon sökt genom den aktuella processen. Den ovisshet om rättsförhållandet som föreligger är således till förfång för Olivia [redacted]. Sammanfattningsvis föreligger det ett sådant fastställelseintresse att yrkandet kan tas upp till prövning enligt 13 kap. 2 § första stycket rättegångsbalken.

- 5.11 Det föreligger även förutsättningar för tingsrätten att ta upp Olivia [redacted]s yrkande om fastställelse till prövning enligt bestämmelsens *andra stycke* som avser s.k. prejudiciella rättsförhållanden. Bestämmelsen är utformad just för att det ska finnas en möjlighet att göra stridiga rättsförhållanden som ligger till grund för ett fullgörelseyrkande till föremål för domslutet (se t.ex. Bellander och Munck af Rosenschöld, *Flygpassageraren och rättegångsbalken. Omkullkastade grundprinciper eller business as usual?*, SvJT 2022 s. 947–948).
- 5.12 Slutligen följer det av *tredje stycket* att talan om fastställelse får tas upp till prövning om det följer av annan lag. Europakonventionen utgör svensk lag (SFS 1994:1219). Det får därför anses vara stadgat i lag att en talan om fastställelse får tas upp till prövning om det följer av rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 13 i Europakonventionen. En sådan ordning säkerställer även att den svenska processordningen är förenlig med Europakonventionens krav.
- 5.13 Sammanfattningsvis finns det alltså förutsättningar för tingsrätten att ta upp Olivia [redacted]s yrkande om fastställelse till prövning enligt såväl första, andra som tredje stycket i 13 kap. 2 § rättegångsbalken. Olivia [redacted] har ett starkt intresse av att få frågan om det skett en överträdelse prövad. Det rättsförhållande som hennes talan gäller är preciserat och medför därmed inga särskilda olägenheter för regionen, genom t.ex. risk för efterföljande processer. Det framstår sammantaget som lämpligt med hänsyn till omständigheterna att tillåta Olivia [redacted]s talan om fastställelse.

5.14 När det sedan gäller tillåtligheten av det nya yrkandet är Olivia [REDACTED]s uppfattning att det utgör en tillåten ändring av hennes talan eftersom det är fråga om ett nytt yrkande som stödjer sig på väsentligen samma grund som fullgörelseyrkandet i den mening som avses i 13 kap. 3 § första stycket 3 andra ledet rättegångsbalken. För det fall tingsrätten bedömer att hennes yrkande om fastställelse ska tas upp till prövning enligt 13 kap. 2 § *andra stycket* rättegångsbalken är taleändringen tillåten enligt 13 kap. 3 § första stycket 2 rättegångsbalken.

6 SAMMANFATTNING

6.1 Sammanfattningsvis anser Olivia [REDACTED] att hon har en rätt att få den tvistiga ansvarsfrågan – dvs. frågan om regionen överträtt hennes rättigheter – prövad. Hon har inte för avsikt att avstå den rätten och begär därför att domstolen, trots att regionen medgivit hennes betalningsyrkande, fortsätter förberedelsen inom ramen för den av henne väckta fullgörelsetalan. Hennes uppfattning är att tingsrätten bör avstå från att tillämpa 42 kap. 18 § första stycket 3 rättegångsbalken och i stället pröva den tvistiga ansvarsfrågan inom ramen för den väckta fullgörelsetalan.

6.2 För det fall tingsrätten bedömer att det på grund av regionens medgivande inte är möjligt att materiellt pröva den tvistiga ansvarsfrågan inom ramen för den väckta fullgörelsetalan, yrkar Olivia [REDACTED] att tingsrätten ska fastställa att Region Skåne, genom att vårdpersonal för vilken regionen ansvarar för i samband med hennes förlossning den 7 augusti 2017 genomförde yttre press mot hennes vilja, har överträtt hennes skydd för kroppslig integritet enligt artikel 8 i Europakonventionen,

alternativt hennes skydd mot påtvingade kroppsliga ingrepp enligt 2 kap. 6 § första stycket regeringsformen. Olivia [REDACTED]s uppfattning är att yrkandet utgör en tillåten ändring av hennes talan och att det föreligger förutsättningar att ta upp yrkandet om fastställelse till prövning enligt 13 kap. 2 § rättegångsbalken.

Som ovan,

Olivia Möller

Erik Scherstén

Förteckning över bilagor till yttrandet

Bilaga 1 – Bellander och Munck af Rosenschöld, *Flygpassageraren och rättegångsbalken. Omkullkastade grundprinciper eller business as usual?*, SvJT 2022 s. 941–958.